

**Concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție
Sesiunea septembrie 2024 - ianuarie 2025**

Comisia de evaluare pentru Secția a II-a Civilă

RAPORT DE EVALUARE

Întocmit în temeiul dispozițiilor art. 14 alin. (8) din Regulamentul privind concursul de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Secției pentru judecătorești a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1057/06.04.2023, în urma evaluării hotărârilor judecătorești redactate de către candidat:

CANDIDAT: COD 1016

I. Documentele supuse evaluării:

- 30 de hotărâri judecătorești redactate de către candidat, transmise în condițiile art. 12 alin. (8) din Regulamentul de concurs;

- 10 hotărâri judecătorești redactate de către candidat, lucrări de specialitate publicate de candidat și orice alte înscrisuri în limba română considerate relevante de către candidat, comunicate de acesta în procedura de înscriere la concurs, conform art. 5 alin. (7) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul);

- răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate de către comisia de evaluare, conform art. 14 alin. (6) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul);

- sesizări sau observații în legătură cu cele 30 de hotărâri judecătorești mai sus menționate, care se referă la criteriile de evaluare, primite din partea opiniei publice conform art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs (dacă este cazul).

II. Explicații solicitate candidatului de către comisia de evaluare:

a) Explicații solicitate candidatului: - nu este cazul

b) Răspunsul candidatului cu privire la explicațiile solicitate: - nu este cazul

c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate susținerile candidatului: - nu este cazul

III. Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice:

a) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice, care se referă la criteriile de evaluare: - nu este cazul

b) Sesizări sau observații primite din partea opiniei publice al căror conținut excede prevederilor art. 12 alin. (11) din Regulamentul de concurs: - nu este cazul

c) Argumentele pentru care au fost reținute sau înlăturate sesizările sau observațiile opiniei publice: - nu este cazul

IV. Criteriile de evaluare și punctajele acordate

a) Capacitatea de analiză și sinteză

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 8 puncte

Motivare:

Din examinarea hotărârilor judecătorești redactate de acest candidat se poate observa preocuparea acestuia pentru identificarea aspectelor esențiale ale cauzelor deduse judecății și de a realiza o prezentare sintetică și structurată a acestora.

Candidatul dovedește o capacitate ridicată de sinteză care se observă cu preponderență în maniera în care este realizată motivarea proprie în cuprinsul considerentelor hotărârilor redactate. Un stil de redactare sobru, concis și precis, în care accentul cade pe aspectele controversate ale litigiului asupra cărora părțile au susținut poziții procesuale divergente.

Candidatul dezvoltă raționamente juridice și logice proprii în susținerea soluțiilor adoptate, în general reușind încadrarea juridică adecvată a aspectelor litigioase și răspunzând motivelor din calea de atac precum și apărărilor invocate. Atunci când complexitatea problematicii juridice dedusă judecății o impune, candidatul dovedește o adecvată abilitate analitică, argumentele expuse în construcția raționamentului combinând considerentele proprii care susțin soluția din dispozitiv cu argumentele pentru care unele motive sau apărări invocate de părți au fost repudiate urmare a aprecierii lor ca fiind nefondate.

Deși se remarcă o tendință de abordare sintetică și structurată a etapelor anterioare ale litigiului (aspect vizibil la toate hotărârile examinate), mai precis a considerentelor primei instanțe și a susținerilor părților, acest deziderat este atins numai în parte, fiind identificate suficiente hotărâri în cuprinsul cărora fie considerentele instanței de fond au fost preluate aproape integral (uneori cu necorelări privind timpul verbal folosit), fie susținerile părților (uneori atât cele orale cât și cele scrise) sunt prezentate aproape exhaustiv, cu efect negativ asupra calității hotărârilor. Elocvente sunt în acest sens de ex. hotărârile nr. 2, 6, 15, 23 selectate de comisie, pentru sintetizarea inadecvată a considerentelor primei instanțe, precum și hotărârile nr. 9, 10 selectate de comisie, pentru lipsa de abordare sintetică în ceea ce privește prezentarea concluziilor orale sau scrise ale părților.

Acest mod de abordare creează o discrepanță vizibilă și un dezechilibru între partea descriptivă a hotărârii, conținând istoricul litigiului și chestiunile deferite examinării instanței de control judiciar, pe de o parte, și partea analitică a acesteia, cuprinzând argumentația propriu-zisă a instanței, pe de altă parte, unde candidatul se remarcă, de asemenea, printr-o abordare concisă și sumară. Deși în cele mai multe cazuri, atunci când natura problematicii juridice o impune, candidatul dezvoltă analitic, într-o manieră foarte elegantă și sobră, argumentația care fundamentează soluția (a se vedea, de exemplu hotărârile nr. 1, 5 și 6 trimise de candidat), în alte situații abordarea analitică este redusă, argumentația fiind mai degrabă una expeditivă și sumară, insuficient de aplecată pentru a conferi greutate hotărârii (în acest sens pot fi amintite hotărârile nr. 2 și 29 selectate de comisie).

b) Coerența în exprimare

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) - 8 puncte

Motivare:

Ca o impresie generală, se observă preocuparea candidatului pentru redactarea hotărârilor judecătorești într-o manieră structurată și coerentă care să permită înțelegerea facilă a problematicii juridice a litigiului dar și a raționamentului instanței.

Sunt evitate frazele lungi, limbajul utilizat este adecvat, îmbinând termenii de specialitate juridică cu limbajul comun iar succesiunea argumentelor folosite în susținerea soluției este una logică și firească, adecvat prezentată, cu rezerva că redarea aproape integrală a considerentelor primei instanțe ori a susținerilor părților, uneori cu necorelarea timpului verbal utilizat (așa cum s-a arătat la lit.a, precum și exemplificativ și hotărârile nr. 11 și 12 selectate de comisie), afectează coerența expunerii.

În unele cazuri, coerența expunerii este afectată de erori strecurate în demersul argumentativ, constând fie în neutilizarea diacriticelor sau formulări inexacte din punct de vedere gramatical (de exemplu hotărârea nr.30), fie din intercalarea concluziei instanței între două seturi de argumente care ambele converg înspre aceeași concluzie (de exemplu hot. 11).

c) Argumentația din punctul de vedere al clarității și logicii

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) - 8 puncte

Motivare:

Din lectura hotărârilor judecătorești examinate de comisie rezultă preocuparea candidatului pentru construcția unei argumentații suple, concise, clare și logice, care să confere putere de convingere hotărârilor pronunțate. Se remarcă, de asemenea, preocuparea candidatului de a răspunde motivelor înscrise de părți în căile de atac exercitate sau în întâmpinările depuse la dosar.

Stilul propriu de structurare a argumentației, caracterizat prin conciziune, suplete și rigoare este de natură a conferi calitate hotărârilor judecătorești redactate, raționamentul expus fiind, de cele mai multe ori, clar și logic, ușor de parcurs și ușor de înțeles.

În egală măsură însă, preocuparea pentru o construcție sintetică și suplă a raționamentului este de natură a afecta uneori claritatea și logica argumentației, fie datorită insuficienței ori impreciziei argumentelor utilizate fie datorită caracterului inadecvat al acestora, prin raportare la problema juridică analizată.

Dincolo de faptul că, urmare a nesintetizării motivelor de apel, candidatul obișnuiește să mai reia, uneori, de data aceasta succint și rezumativ, principalele aspecte deduse spre analiză instanței de control judiciar, la începutul construcției sale argumentative, considerentele expuse nu sunt întotdeauna suficiente sau adecvate pentru a conferi raționamentului claritate și logică. Exemplificativ, se poate constata că, în privința dimensionării daunelor morale, argumentele concrete și logice care au determinat augmentarea ori reducerea despăgubirilor morale lipsesc (hot. 4 nr. trimisă de candidat și hot. 12 selectată), măsura dispusă de instanță fiind fundamentată exclusiv pe considerații de ordin general. În alte situații, se observă că preocuparea pentru o abordare sintetică și succintă are ca efect secundar omisiunea de a încadra juridic soluția (de altfel corectă) la care a ajuns instanța (exemplificativ hotărârea nr.18 în care a fost omis temeiul de drept în motivarea tardivității modificării acțiunii sau hotărârea nr.16 din cuprinsul căreia lipsește temeiul de drept în care se încadrează critica de nelegalitate a recurentului găsită fondată de către instanță).

d) Încuviințarea sau înlăturarea argumentată a cererilor părților prin raportare la probe, principii și reguli de drept

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 8 puncte

Motivare:

Cu titlu de observație de ordin general, se remarcă preocuparea candidatului pentru a răspunde, argumentat, cererilor și apărărilor părților, fiind evidentă preocuparea acestuia de a convinge pe cei implicați în conflictul judiciar de justetea raționamentului instanței (exemplificativ, hotărârea 30 selectată de comisie). Cu toate acestea, în acord cu stilul de redactare consolidat, în unele cazuri se remarcă faptul că accentul cade asupra propriilor argumente ale instanței, fără a fi expuse succint și argumentele care conturează lipsa de temeinicie a motivelor sau susținerilor părților litigante.

Argumentația candidatului include referiri la situația de fapt stabilită în temeiul analizării coroborate a probatoriului administrat, la principiile și/sau regulile de drept aplicabile. Nu se regăsesc însă, în toate cazurile, referiri concrete la dispoziții legale care sprijină concluzia instanței asupra caracterului nefondat al cererii/susținerilor părților (exemplificativ hotărârea nr.2 trimisă de candidat – încheierea de la ultimul termen în care a fost examinată și respinsă cererea de probațiune, ori hotărârile menționate deja la lit.c privitoare la neindicarea temeiurilor de drept în argumentarea soluției).

e) argumentarea coerentă și corectă din punctul de vedere al logicii juridice

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 8 puncte

Motivare:

Candidatul își construiește raționamentul care sprijină soluția prin argumente juridice logice prezentate într-o manieră succintă dar coerentă, într-un limbaj accesibil care facilitează înțelegerea argumentației.

Se observă preocuparea de identificare a aspectelor aflate în dispută și de încadrare a acestora în chenarul normativ corespunzător, iar argumentele prezentate sunt, de cele mai multe ori, expuse într-o succesiune firească și logică, aspect ce conferă coerență raționamentului juridicar pe care se sprijină soluția.

Concluziile pe care le trage candidatul sunt, de cele mai multe ori, fundamentate pe dispozițiile legale care sunt invocate și interpretate corect în cuprinsul argumentației.

Au fost identificate însă și hotărâri în cuprinsul cărora accentul cade mai degrabă pe argumentele factuale ale speței și de apreciere ale instanței, în acord cu specificitatea punctelor de divergență ale părților, dar și hotărâri în cuprinsul cărora coerența ori corectitudinea argumentației nu rezultă la fel de pregnant ca și în cazul majorității hotărârilor analizate. Doar cu titlu exemplificativ, pot fi amintite hotărârea nr.5 selectată de comisie, în cuprinsul căreia candidatul subliniază că achitarea datoriei reprezintă un argument pentru a se reține lipsa caracterului ilicit al faptei, deși, în realitate, repararea prejudiciului pretins, prin plată benevolă, era, în acest caz, temeiul care nu mai justifica antrenarea răspunderii civile. De asemenea, în hotărârea nr.24 selectată de comisie, în care litigiul purta asupra pretensei stări de insolvență a debitoarei, argumentele expuse de către candidat se referă la solvabilitatea acesteia, deși cei doi termeni nu sunt sinonimi. Un ultim exemplu în care a fost identificată o insuficiență a argumentației este cel regăsit în hotărârea nr.27 în cuprinsul căreia, candidatul repudiază într-o frază, de o manieră sumară, expeditivă și neclară, criticile referitoare la nepronunțarea primei instanțe asupra cererii accesorii de acordare a daunelor morale.

f) Evitarea expunerii și detalierii aspectelor nerelevante în motivare

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 9 puncte

Motivare:

Din lectura hotărârilor analizate, o primă observație cu caracter general ce se cuvine a fi reluată la acest criteriu de evaluare, este legată de redarea exhaustivă, aproape în integralitate a considerentelor instanței de fond, uneori și a concluziilor orale a părților și a motivelor expuse de părți în cuprinsul actelor de procedură depuse la dosar (apel, recurs, întâmpinare), deși nu toate aspectele redade sunt relevante pentru soluționarea litigiului (cu titlu exemplificativ, hotărârea 7 trimisă de candidat).

În contrast, tot cu titlu de observație generală, se constată că argumentarea propriu-zisă pe care o expune candidatul în cuprinsul hotărârilor judecătorești redactate este mult mai concisă și sintetică, fiind evitate detaliile care nu prezintă relevanță în cauză. Se observă că stilul de redactare al candidatului, cel puțin în cazul hotărârilor pronunțate în calea de atac, este axat pe identificarea precisă și sintetică a criticii formulate de către titularul căii de atac și de grupare, la fel de sintetică, a argumentelor instanței care primesc ori repudiază aceste susțineri. În mod cu totul izolat au fost identificate fragmente din motivarea propriu-zisă a candidatului care ar putea fi apreciate ca fiind detalii nerelevante reținute în hotărâre (de ex. hotărârea nr.26 selectată de comisie, în care se face referiri la conținutul dispozițiilor legale ce definesc starea de insolvență deși acest aspect nu reprezenta un aspect esențial al speței asupra căreia părțile să aibă poziții procesuale divergente).

g) Redactarea dispozitivului într-o formă clară, concisă, aptă de a fi pusă în executare

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 10 puncte

Motivare:

Se constată că dispozitivul hotărârilor pronunțate de candidat se caracterizează printr-o redactare simplă, clară, explicită, precisă și concisă, făcând posibil înțelegerea și, atunci când împrejurările o impun, punerea în executare a statuărilor instanței, inclusiv sub aspectul cheltuielilor de judecată. Caracterul explicit al dispozitivului se remarcă mai pregnant în cazul unor hotărâri mai complexe, pronunțate în situația evocării fondului cauzei în calea de atac sau a soluțiilor de trimitere ca cauzei spre rejudecare.

Într-o singură situație s-a constatat omisiunea de a indica în cuprinsul dispozitivului mențiunea referitoare la instanța unde trebuie depusă calea de atac (Hotărârea nr. 15 selectată de comisie).

h) Analiza și interpretarea probelor administrate

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 8 puncte.

Motivare:

Examinarea hotărârilor judecătorești redactate de candidat impune concluzia că, în activitatea de judecată, acesta înțelege înseamnăta analizării și interpretării probelor administrate, ca o condiție a aflării adevărului în cauză și, deci, a pronunțării unei hotărâri legale și temeinice, prin respectarea dreptului părților la un proces echitabil. Analiza și coroborarea probelor nu lipsește din hotărârile candidatului mai ales în acele situații în care părțile au poziții divergente asupra stării de fapt și asupra puterii doveditoare a probelor administrate (hotărârea nr. 13 selectată).

Cu toate acestea, forța persuasivă a hotărârilor judecătorești redactate de candidat este vulnerabilizată prin particularitățile stilului personal, mai degrabă succint și sintetic decât analitic de motivare, însușit și conservat, detaliat pe tot parcursul raportului. În unele cazuri, trimiterea la probațiunea administrată este generică, fără a fi rezulta foarte clar dacă instanța a analizat respectivele probe sau a reținut din coroborarea lor o stare de fapt care oricum nu era contestată de părți (exemplificativ hotărârea nr. 12 selectată).

i) Modul în care a fost respectată jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, atunci când este cazul;

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) – 10 puncte

Motivare:

Candidatul dovedește o bună cunoaștere a jurisprudenței CEDO, CJUE, ÎCCJ și CCR, făcând trimitere la practica obligatorie a acestor instanțe în considerentele hotărârilor pronunțate și redactate, atunci când problematica juridică a cauzelor respective o impune.

Se pot exemplifica în acest sens hotărârea nr.2, trimisă de candidat, în care a fost valorificată jurisprudența CJUE (cauza C-269/95 Francesco Benincasa and Dentalkit SRL, cauza C-110/14 Costea), hotărârile 6, 7 și 8 trimise de candidat ori hotărârea nr.10 selectată de comisie, în care a fost valorificată jurisprudența CEDO în privința înțelesului sintagmei “proces echitabil” din perspectiva obligației instanței de a motiva hotărârea judecătorească (cauza Van de Hurk c. Țările de Jos, hot. din 19 aprilie 1994, §59; în același sens, cauza Albina c. România, hot. din 28 aprilie 2005, §30).

Hotărârile examinate cuprind și referiri punctuale și concrete la jurisprudența Curții Constituționale sau a Înaltei Curți de Casație și Justiție, putând fi amintite în acest sens hotărârea nr. 3 trimisă de candidat în care a fost valorificată o decizie de speță a instanței supreme (Decizia ICCJ – Secția a II-a Civilă nr. 3726/05.11.2013) sau hotărârea nr.14 selectată de comisie în care a fost valorificată Decizia nr.45/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. În mod similar, au fost valorificate și Decizia CCR nr.623/25.10.2016, Decizia CCR nr.565/2017 precum și Decizia CCR nr. 415/2018 în materia dării în plată a unor imobile (hotărârea nr. 19 selectată de comisie).

Referirile la aceste hotărâri nu sunt formale, ci vizează conținutul de fond al dezlegărilor statuate, care au fost valorificate, de o manieră corespunzătoare și adecvată, în soluționarea procesului.

j) respectarea termenelor rezonabile de soluționare a cauzelor și de redactare a hotărârilor.

Punctaj acordat (maxim 10 puncte) - 8 puncte

Motivare:

Conform datelor statistice puse la dispoziția comisiei, în perioada supusă analizei se pot observa două etape în activitatea candidatului. Primă etapă o reprezintă perioada 2011 – 2018 în care activitatea candidatului ar putea fi încadrată la parametri foarte buni, atât din perspectiva duratei de soluționare a cauzelor (0 – 6 luni), cât și în ceea ce privește redactarea în termen a hotărârilor. În această primă etapă, doar în anul 2015 (4 hotărâri) și în anul 2017 (25 hotărâri), au existat situații în care hotărârile nu au fost

redactate în termenul legal (sub media secției), în toți ceilalți ani activitatea candidatului încadrându-se în exigențele legale.

A doua etapă din perioada supusă analizei marchează un regres în activitatea candidatului din perspectiva respectării termenului de redactare a hotărârilor pronunțate, exemplificativ putând fi amintite 16 hotărâri neredactate în termen în anul 2018, 36 de hotărâri neredactate în termen în anul 2020 sau 22 hotărâri neredactate în termen în anul 2022. Chiar dacă media zilelor de întârziere în redactare s-a situat sub o lună, similar mediei pe secție, în ultimii doi ani se observă un regres și din acest punct de vedere, în anul 2024 media de întârziere în redactarea hotărârilor de către candidat fiind de 40,6 zile.

Aceste constatări impun concluzia conform căreia performanțele candidatului referitoare la termenul de redactare al hotărârilor judecătorești ar putea suferi îmbunătățiri.

V. Punctaj total (maxim 100 puncte): 85 puncte

Data: 2 decembrie 2024

Comisia de evaluare pentru Secția a II-a Civilă

Judecător

reședinte

.....

Judecător

Membru

.....

Prof. univ. dr. ⁷

Membru

.....